

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Govor
predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
ob dogodku v počastitev 8. marca, mednarodnega dneva žensk

Ljubljana, 08. marec 2024

Spoštovana predsednica Državnega zbora, mag. Urška Klakočar Zupančič,
spoštovana ministrica za zunanje zadeve in podpredsednica vlade RS, Tanja Fajon,
spoštovana ministrica za kulturo, dr. Asta Vrečko,
spoštovana ministrica za zdravje, dr. Valentina Prevolnik Rupel,
spoštovani VČP, g. Peter Svetina,
spoštovana predsednica Računskega sodišča, ga. Jana Ahčin,
spoštovani zagovornik načela enakosti, g. Miha Lobnik,
spoštovani vsi zbrani,

lepo pozdravljeni na počastitvi 8. marca, mednarodnega dneva žensk. Naš današnji dogodek predstavlja priložnost za refleksijo o dosežkih in izzivih na področju enakosti spolov. Če je Platon zapisal, da se morajo ženske učiti istih stvari kot moški, če se od žensk pričakuje, da opravljajo enako delo kot moški, je že njegov učenec Aristotel ženske označil kot manjvredne ter podrejene moškim - moški so tisti, ki vladajo, ženske pa tiste, ki ubogajo. Čeprav smo skozi leta prizadevanj feminističnih gibanj priča napredku in premikom k pravičnejši družbi, od pozivov k enakopravnosti žensk pri delu, volilni pravici in odločanju o splavu, je še vedno ali zopet ključnega pomena, da se zavzemamo za pravice in dostojanstvo žensk. Vsak dan, ne le za 8. marec.

Leta 1977 je 8. marec za »dan ženskih pravic in mednarodnega miru« razglasila tudi Generalna skupščina Združenih narodov. Prav ZN so sicer leta 1945 v svoji listini kot prva mednarodna organizacija načelo enakopravnosti spolov zapisali tudi kot osnovno človekovo pravico.

Pa vendar ima revščina žal še vedno ženski obraz. Kljub zakonodaji, ki določa enako plačilo za enako delo, se razlike v plačah med spoloma še vedno pojavljajo. Ženske pogosto zaslužijo manj kot moški za enako delo. Slovenija je leta 2022 dobila prvo predsednico državnega zbora, prvo zunanjo ministrico in prvo predsednico republike, pa vendar smo ženske še vedno premalo zastopane na vodstvenih položajih, tudi v politiki, kjer se še vedno soočamo s stereotipi na podlagi spola in to celo neprikrito, v javnem prostoru, vsem na očeh. To omejuje vpliv in možnosti za napredovanje celotne družbe. Fizično, spolno, psihično, ekonomsko nasilje nad ženskami je hud družbeni

problem. Krepitev ničelne tolerance do nasilja v družbi, krepitev zaupanja v državne institucije z učinkovitim ukrepanjem in odpravo sekundarne viktimizacije, so ključni koraki za zaščito žrtev in preprečevanje nasilja nad ženskami, ki je odraz neenakih razmerij moči.

Zato je odprava neenakosti med položajem žensk in moških v družbi bistven korak pri preprečevanju nasilja in zagotavljanju temeljnih človekovih pravic vsem članom in članicam družbe.

Vse to je pomembno poudariti tudi v mednarodnem kontekstu. Število vojn po svetu skokovito narašča. In praktično je ni mednarodne organizacije, ki ne bi ugotavljala, da so z vsakim konfliktom prav ženske najpogostejše žrtve nasilja. Dejstvo je, da je med več kot 30.000 umrlimi v Gazi največ žensk in otrok. Te dni nas Združeni narodi seznanjajo z utemeljenim sumom, da se nad talkami znaša Hamas. V mnogih vojnah, tudi v tej, v Ukrajini, Sudanu in še mnogo kje, sprte strani uporabljajo posilstva kot del vojaške strategije. Stiske in travme žensk se ne končajo, ko utihne orožje. Enakost spolov vključuje tudi enakopravno delitev skrbi za otroke, gospodinjska opravila in skrb za starejše. Ženske se še vedno soočamo z diskriminacijo na delovnem mestu, bodisi zaradi nosečnosti, materinstva ali stereotipov o naših sposobnostih.

V zadnjih letih lahko beremo in opažamo razmah gibanj in stališč proti teoriji spola, proti politiki enakosti spolov in feminizmu. To je realnost tudi v Sloveniji. Tradicionalne vloge in pričakovanja še vedno ali pa zopet vplivajo na razdelitev družinskih obveznosti. Vsak posameznik ima pravico do svojega mnenja in stališč, ki jih lahko izraža na miren način. A kot predsednica si bom vedno prizadevala in neomajno podpirala, tako za pravice LGBTIQ skupnosti, reproduktivne pravice žensk, feminizem in politiko enakosti spolov.

Mednarodni dan žensk je zato tudi priložnost za poudarjanje nujnosti feminizma, ki ni zgolj gibanje za pravice žensk, ni naperjen proti moškim, ni stvar jeznih žensk, temveč je boj za pravičnost, enakost in svobodo za vse ljudi, ne glede na spol, rasno ali etnično pripadnost, spolno usmerjenost ali druge identitete. Prizadeva si za ustvarjanje bolj inkluzivne, pravične in enakopravne družbe.

Še posebej danes, ko se soočamo z izzivi, kot so tudi poseganje v reproduktivne pravice (samo podatek, da je v Sloveniji več kot 250.000 žensk brez izbranega ginekologa), ko lahko beremo rezultate mednarodne raziskave državljanske vzgoje in izobraževanja ICCS 2022, v kateri se je v Sloveniji kar 48 % učencev strinjalo, da so moški bolj usposobljeni za politične voditelje, kot ženske, več kot 30 % pa se je strinjalo, da se ženske ne bi smele ukvarjati s politiko. Ti strašljivi rezultati kažejo, da so učenci manj naklonjeni enakosti in enakopravnosti spolov, kot so bili pretekla leta – zato sta feminizem kot tudi feministična zunanja politika tudi danes ključna, saj nasprotujeta obstoječim nepravičnostim in gradita mostove med posamezniki in

skupnostmi ter spodbujata dialog in podlago za spremembe, kjer imajo vsi enake možnosti in pravice.

Le z aktivnim delovanjem lahko ustvarimo bolj pravičen, spoštljiv in sočuten svet za vse. Predvsem pa je pomembno, da tako vzgajamo naše otroke. Kot je zapisala Bell Hooks oziroma Gloria Jean Watkins, pesnica, feministična aktivistka, se moramo učiti iz preteklosti in delovati za prihodnost, da lahko postanemo to, kar smo – da bom vsi živeli življenja, v katerih bomo ljubili pravičnost, kjer bomo vsi živeli v miru. Feminizem je za vse.

Zato se veselim tudi današnje razprave in pogovora z zanimivimi sogovorniki na temo položaja žensk skozi prizmo sedanjega trenutka. Zahvaljujem se prof. dr. Milici Antić Gaber, Luciji Karnelutti, dr. Janezu Markešu in Marku Podgorniku Verdevu za udeležbo v tej razpravi.

Ob tem dogodku bomo odprli tudi razstavo, ki sem jo napovedala pred enim letom - "Prepoznamo znanje in sposobnost v politiki". Fotografije, ki jih boste videli na tej razstavi, nosijo močno sporočilo z željo, da se družba osredotoči na dejanja, ki izhajajo iz vrednot, na naše dosežke in ne na zunanji izgled, ki ga diktirajo vsiljeni lepotni ideali. Kot pravi avtor razstave - samo resnična lepota je prava, oziroma samo prava lepota je lahko resnična. Nenamišljena. Neizmišljena. Tista, ki izvira iz nas samih. Vre iz nas samih. Iz naših duš. Iz našega telesa. Iz zavedanja, kdo v resnici smo. Zahvaljujem se vsem sodelujočim kolegicam, ki so bile pripravljene stopiti pred fotoaparata brez ličil, kot tudi fotografu Jerneju Jelenu.

Vsem želim lep dan in naj nas ideja 8. marca spremlja vsak dan znova.